

Stanowisko organizacji skupiających przedstawicieli przemysłu wobec poruszanych w trakcie spotkania zagadnień

- Wliczanie opakowań zwrotnych do realizacji odzysku na podstawie art. 3 ust. 9 pkt 1) ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opacie depozytowej

Z przytoczonego przepisu wynika, że przy obliczaniu osiągniętych poziomów odzysku (...) dodaje się:

masę opakowań wielokrotnego użytku użytych powtórnie.

Postulujemy wykreślenie zapisu art. 3 ust. 9 pkt. 1).

UZASADNIENIE

Utrzymanie tego zapisu spowoduje zawirowania na rynku z chwilą wprowadzenia obowiązku odzysku. Wielokrotne wliczanie poddawanych rotacji opakowań (czyli w praktyce liczenia tego samego opakowania kilkakrotnie) doprowadzi do zrealizowania przez przedsiębiorców docelowego poziomu odzysku w znacznie większej masie, niż wynikać to będzie z faktycznie wprowadzonej masy opakowań na rynek w skali roku. Sytuacja spowoduje zainteresowanie zjawiskiem ze strony Komisji Europejskiej.

Dodatkowo, istnienie tego mechanizmu nie sprzyja planowaniu inwestycji w profesjonalne i kosztowne instalacje odzyskowe (np. spalarnie), a brak instalacji to zagrożenie realizacji rosnących obowiązków odzysku.

- Uzgodnienie z producentami poziomów opakowań wielokrotnego użycia – zadanie Ministra Środowiska na rok 2005 – plany Ministerstwa

W trakcie monitoringu dokumentu pn. *Krajowy Plan Gospodarki Odpadami* jako jedno z zadań Ministra Środowiska na rok 2005 uwzględniono zadanie polegające na „uzgodnieniu z producentami poziomów opakowań wielokrotnego użytku”.

Postulujemy odstąpienie od realizacji tego zadania, gdyż wprowadzenie konkretnych poziomów może znacznie podrożyć koszty obsługi całego systemu.

UZASADNIENIE

Nie ma dowodów, że opakowania zwrotne są dla środowiska czy zdrowia ludzkiego lepsze niż jednorazowe. Administracyjne narzucanie struktury produkcji przedsiębiorcom jest niezgodne z zasadami wolnej konkurencji. To konsument, z uwagi na własne upodobania i preferencje powinien decydować, co wybierze z półki: napój w opakowaniu szklanym jednorazowym, w butelce szklanej zwrotnej, z tworzywa sztucznego czy też w kartonie. Zużyte opakowania w gospodarstwach domowych poprzez systemy selektywnej zbiórki powinny trafiać do recyklingu i odzysku.

Przemysł, poprzez organizacje odzysku przy rosnących poziomach recyklingu systematycznie wspiera systemy selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych w gminach. Proces jest trudny i czasochłonny, a ponoszony wysiłek organizacyjny, edukacyjny i finansowy w krótkim czasie znaczny (krótszym niż w UE). Wyedukowanie społeczeństwa

w zakresie selektywnej zbiórki odpadów może być łatwiejsze i przynieść lepsze efekty społeczne i gospodarcze, niż inwestycje w rozwój systemów opakowań zwrotnych.

Wprowadzanie ogólnie określonych poziomów opakowań wielokrotnego użytku nie przyniesie spodziewanych efektów ekologicznych, a wręcz negatywne skutki dla środowiska (emisja zanieczyszczeń do powietrza, zwiększone zużycie wody, zwiększony ładunek odprowadzanych ścieków)

Dyrektywa 94/62/EC w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych opisując systemy zwrotu, gromadzenia i odzyskiwania w art. 7 ust. 1 pkt (b) „wielokrotne użycie” wymienia alternatywnie obok odzysku, jako jeden ze sposobów realizacji dyrektywy. Dyrektywa nie nakłada obowiązku określania konkretnego poziomu.

Również standardy CEN wydane do Dyrektywy nie narzucają takich poziomów. (Temat poruszony został niedawno przez stronę austriacką przy okazji ostatnich prac nad nowelizacją standardów, jednak nie spotkał się on z pozytywnym odbiorem ze strony pozostałych członków UE).

Doświadczenia różnych krajów europejskich (np. z Niemiec) we wprowadzaniu obowiązku stosowania opakowań wielokrotnego użytku wskazują, że tego typu mechanizmy są bardzo trudne w skutecznej realizacji oraz wymagają znacznych przygotowań (m.in. analizy kosztów i korzyści, oceny zgodności z zasadą wolnego rynku na poziomie krajowym i wspólnotowym, przygotowanie infrastruktury i mechanizmów kontrolnych, okresy przejściowe itp.), w innym razie prowadzą do nadmiernych kosztów po stronie przemysłu, frustracji konsumentów, perturbacji w obrocie handlowym (m.in. bojkot uzgodnień, gwałtowne zmiany struktury sprzedaży) i wątpliwych efektów ekologicznych.

- Nowelizacja ustawy o odpadach oraz pakietu nowelizowanych ustaw

Nasze stanowisko przekazaliśmy do Pana Jerzego Swatonia, Ministra Środowiska pismem, które wpłynęło do sekretariatu w dniu 29 grudnia 2004r.

Ustawa o odpadach

Proponujemy nowe brzmienie art 21a):

21 a) współspalarni odpadów – rozumie się przez to każdą instalację, której głównym celem jest wytwarzanie energii **lub produktów materialnych** spalane są odpady, w której wraz z paliwami spalane są odpady **lub produkty ich przetworzenia** w celu odzyskania zawartej w nich energii, **i/lub substancji i/lub materiałów** lub w celu ich unieszkodliwienia; obejmuje to współspalanie poprzez utlenianie odpadów, jak również inne procesy przekształcania termicznego odpadów, takie jak piroliza, zgazowanie i proces plazmowy, o ile substancje powstające podczas przekształcania są następnie współspalane.

Uzasadnienie

Dodanie słów „lub produktów materialnych”, umożliwi zaliczanie w poczet realizacji odzysku współspalania w takich instalacjach, jak:

- cementownie,
- piece wapiennicze,

- cegielnie.

Współspalanie przy braku profesjonalnych spalarni w Polsce, będzie jedną z niewielu możliwości zapewnienia odzysku, problemu wielokrotnie sygnalizowanego m.in. przez nasze Stowarzyszenie. Nie przyjęcie tego zapisu narazi polskich przedsiębiorców na konieczność wniesienia opłat produktowych, a społeczeństwo na potencjalnie wysokie kary za niezrealizowanie obowiązku na poziomie krajowych wynikającego z dyrektywy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych.

Dodanie słów „lub produktów ich przetworzenia” ułatwi przedsiębiorcom realizację obowiązku odzysku, gdyż niektóre instalacje, z technologicznego punktu widzenia, aby dokonać współspalania mają wymóg dostarczenia odpadów w określonej, przetworzonej formie (np. w postaci brykietów czy paliw alternatywnych).

Dodanie słów „i/lub substancji i/lub materiałów” doprecyzowuje, iż w przypadku np. spalania w piecach cementowych wykorzystywana jest nie tylko energia powstająca ze spalania danego odpadu, ale również niektóre związki chemiczne zawarte w odpadzie, a poszukiwane przez ten przemysł, ponieważ wchodzi w skład klinkieru. Dodatkowo jest zgodne z definicją odzysku zawartą w ustawie o odpadach.

Ponadto, podatek śmieciowy, którego wprowadzenie zaproponowano w nowelizowanej ustawie – w swojej istocie ma być przeznaczony na całą gospodarkę odpadami komunalnymi, lecz warto zagwarantować, aby w określonej części był przeznaczony na finansowanie selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych.

Ustawa o opakowaniach i odpadach opakowaniowych

W aktualnym brzmieniu proponowanych zapisów istnieją rozbieżności pomiędzy zapisami w ustawie oraz uzasadnieniu w kwestii działań edukacyjnych w sprawie opakowań po produktach niebezpiecznych.

Nakładanie obowiązków edukacyjnych na wszystkich przedsiębiorców nie jest właściwe, co podnosiliśmy w naszym stanowisku, proponując całkowite wykreślenie tego zapisu. Środki należy kumulować i koordynować ich wydatkowanie, a nie rozpraszać. Takie obowiązki, w imieniu przedsiębiorców, mogłyby realizować organizacje odzysku, co wynika już dziś wprost z ustawy o obowiązkach przedsiębiorców (...). Skoro przedsiębiorca może powierzyć realizację obowiązku, powinien także móc powierzyć organizacji odzysku prowadzenie działań edukacyjnych

Proponujemy następujące brzmienie zapisu:

2) w art. 8 po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Producent, importer i dokonujących wewnątrzspółnotowego nabycia produktów w opakowaniach lub organizacja odzysku działająca w ich imieniu, są obowiązani do prowadzenia działań edukacyjnych w zakresie właściwego gospodarowania odpadami opakowaniowymi”.

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

Popieramy koncepcję dającą możliwość wprowadzenia przez gminy powszechnej opłaty za odbiór odpadów komunalnych, z jednoczesną koniecznością uwzględnienia stosownej analizy efektywności ekonomicznej, ekologicznej i społecznej oraz zachowania równości podmiotów i przejrzystości działań lokalnych i regionalnych organów samorządu terytorialnego.

Koncepcja Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Polsce

Popieramy konieczność opracowania i wdrożenia *Koncepcji systemu gospodarki odpadami komunalnymi*, która zapewniłaby rozwiązanie problemów zagospodarowania odpadów komunalnych tj. zwiększenie ilości odbieranych odpadów komunalnych, likwidację dzikich wysypisk, wzrost inwestycji z zakresu gospodarki tymi odpadami przy wykorzystaniu dotacji z Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych.

Zgadza się z postulatem, iż środki z opłaty produktowej za odpady opakowaniowe nie powinny być dzielone na poszczególne gminy (zbyt duże rozproszenie środków, brak możliwości kontroli), lecz przeznaczone na konkretne projekty inwestycyjne, np. w drodze konkursu.

Gmina jako właściciel odpadów powinna przejąć odpowiedzialność za zapewnienie mocy przetwórczych do zagospodarowania odpadów komunalnych między innymi opakowaniowych.

Według Stowarzyszenia „EKO-PAK” organizacje odzysku powinny dofinansowywać transport odpadów opakowaniowych i koszty zbiórki. Poziom dofinansowania powinien wynikać z negocjacji pomiędzy gminami, a organizacjami odzysku realizującymi obowiązki przedsiębiorców. Niemniej jednak nakładanie na organizacje odzysku obowiązku przetwarzania odpadów opakowaniowych pochodzących z systemów zbierania w gminach, np. poprzez określenie udziału tych odpadów w całości przerabianych odpadów lub podpisywania określonej ilości umów z miastami jest niezgodne z ideą wolnego rynku.

Ponadto,

W zawiązku z podnoszonymi problemami odzysku postulujemy wprowadzenie poziom odzysku już w roku 2006 – w wysokości 40%, co wymusi wcześniejsze i bardziej płynne przygotowanie do realizacji obowiązków w 2007 roku, z jednoczesnym skreśleniem zapisów umożliwiających zaliczanie opakowań zwrotnych w poczet realizacji obowiązku odzysku, jako swoistej luki prawnej, które opóźni realne działania rynku.

Jednocześnie zwracamy się o jak najszybsze rozpoczęcie prac nad nowymi poziomami odzysku i recyklingu, które wynikają ze nowelizowanej dyrektywy w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych, aby zabezpieczyć niezbędny czas na stosowne analizy oraz dyskusję, aby tzw. ścieżka dojścia była jak najwcześniej znana zainteresowanym stronom.

Przedsiębiorcy zrzeszeni w naszych organizacjach deklarują pełną chęć współpracy w pracach nad powyższymi zagadnieniami i wyrażamy nadzieję, że nasze uwagi będą pomocne w toku dalszych prac w Ministerstwie.

Warszawa, 28 lutego 2005 r.